

مستندی انتقادی به سیستم آموزش و پرورش ایران طی ۳ دهه

«مشق امشب» در آمستردام

آفتاب یزد - سینما معتمدراد: جشنواره بین المللی فیلم مستند آمستردام (ایدفا) که از آن به عنوان اسکار فیلم‌های مستند نام می‌برد هر ساله کانون توجه کارگردانان ایرانی ست. امسال نیز در سی و چهارمین دوره از این جشنواره از ۲۶ آبان تا ۷ آذر چهار نماینده از ایران با ۳۹ فیلم مستند دیگر از سراسر دنیا به رقابت پرداختند.

بی شک دلیل حضور پررنگ مستندسازان ایرانی در جشنواره ایدفا را می‌توان اینگونه ارزیابی کرد که ماهیت و نفس مستند سازی عاری از هرگونه مبالغه با نگاهی واقع بینانه و بدون زحاشیه است. گرچه مستندسازی در مقایسه با فیلمسازی کمتر مورد توجه عموم جامعه قرار می‌گیرد اما این سبک از فیلمسازی همیشه با مخاطبان ویژه خود همراه است و نقش و اهمیت جشنواره معتبری چون ایدفا بر اهمیت این موضوع نیز می‌افزاید.

آنچه دست کارگردانان ایرانی را در ساخت مستند باز نگه می‌دارد و یا به عبارتی این امر را تسهیل می‌کند این است که مستندسازان در اینگونه فیلم‌ها بصورت روان و شفافتر می‌توانند پیام و رسالت خود را بیان کنند.

فیلمسازی به سبک کیارستمی

در اولین شب اکران از مستند «مشق امشب» در جشنواره ایدفا مخاطب متوجه می‌شود هدف و کاراکتر اصلی در فیلم «کودکان مدرسه» هستند، موضوعی که فیلمساز شناخته شده ایرانی عباس کیارستمی از آن به عنوان عامل اصلی نقش آفرینی در فیلمسازی خود استفاده می‌کرده است. ۳۰ سال پیش عباس کیارستمی کارگردان و عکاس ایرانی که جایزه نخل طلای جشنواره کن در سال ۱۹۹۷ را در کارنامه خود دارد، فیلمی انتقادی بر اساس یک پژوهش درباره تکلیف شب بچه‌ها می‌سازد. اکنون با گذشت سی سال دو کارگردان جوان اشکان نجاتی و مه‌رمان نعمت‌اللهی با الهام گرفتن از مستند «مشق شب» ساخته عباس کیارستمی، با رویکردی مشابه و از زبان خود دانش آموزان به طرح این موضوع می‌پردازد. بی‌نقشی و کم حوصلگی والدین و بی‌اطلاعی آنان از روش‌های نوین تدریس و سیاست‌های آموزشی در مدارس، اختلاف طبقاتی در جامعه کودکان را دچار مشکلات فراوان می‌کند. کارگردان با طرح سوال از کودکان در مدرسه‌ای که در آن درس می‌خوانند یا پاسخ‌های متفاوت و حیرت انگیز مواجه می‌شود. به گفته اشکان نجاتی سه مدرسه در شهر تهران مورد پژوهش در این فیلم قرار گرفتند که یک مدرسه در نقطه مرفه نشین شهر و دو مدرسه در منطقه فقیرنشین واقع شده بود. دانش آموزان بصورت کامل طبیعی جلو دوربین قرار گرفتند و با پاسخ‌های قیفا لبدا به یک به یک پرسش‌ها از اهمیت مدرسه، تکلیف‌های درسی، کار و آینده پاسخ دادند.

پاسخ پرسش‌های دانش آموزانی که مدرسه آن‌ها در منطقه فقیر نشین بود بسیار متفاوت با دانش آموزانی بود که در منطقه مرفه نشین درس می‌خواندند. اغلب آنها مجبور بودند با سن کمی که داشتند ۸ ساعت کار کنند و اگر فرصتی

می‌ماند تکالیف درسی خود را انجام دهند و والدین آنها اغلب به مدرسه و تکالیف درسیشان بی‌اهمیت بودند چرا که دغدغه نیازهای زندگی از اهمیت بیشتری تا تحصیل فرزندان‌شان برخوردار بود. برخی از این دانش آموزان در مدرسه از شدت خستگی در کلاس درس به خواب می‌رفتند. در مقابل دانش آموزانی که خانواده آنها از سطح رفاه بالایی برخوردار بودند نگاه متفاوتی به زندگی و آینده داشتند. در واقع آنها هیچ دغدغه و کمبودی نداشتند و خانواده‌ای در آنها حمایت کامل به عمل می‌آورد. بعد از اولین اکران فیلم در آمستردام دو کارگردان جوان از تلاش بی‌وقفه ۳ ساله در ساخت این فیلم به گفتگو پرداختند و هدف ساخت این مستند را ارزیابی سیستم آموزشی ایران بعد از ۳ دهه عنوان کردند. به گفته مه‌رمان نعمت‌اللهی مدرسه وجود ندارد. و شکاف بین فقیر و غنی بسیار گسترده‌تر شده است و این در مدارس آشکارا مشاهده می‌شود. والدینی که بسیاری از آنها بی‌سواد هستند نمی‌توانند به فرزندان خود کمک کنند یا در غیر این صورت آنقدر مشغول کار خود هستند که نمی‌توانند بر تکالیف خانه نظارت کنند. هرگونه احساس علاقه یا راهنمایی وجود ندارد.

جایزه برای «چهره پرداز»

جعفر نجفی کارگردان مستند «چهره پرداز» در دومین حضور خود در جشنواره مستند ایدفا شگفتی ساز شد. این کارگردان جوان در بخش «منتقدان» جایزه پنج هزار یورویی این جشنواره را از آن خود نمود. اولین حضور وی در این جشنواره در سال ۲۰۱۹ رقم خورد که وی با مستند «شو» جایزه بهترین فیلم در ژانر کودک و نوجوان را با خود به خانه آورد. «چهره پرداز» در واقع روایت یک زوج روستایی از یک سطح اجتماعی با جایگاهی برابر اما متفاوت از نظر ایدئولوژیکی است. میزانس و دکورهای این مستند کاملا از دل طبیعت خیره کننده زاگرس برآمده و در کنار داستان روایت شده از نگاه کارگردان مخاطب را با دید ژئوپلیتیکی نیز همراه می‌کند. در واقع اهمیت مکان جغرافیایی و قصه ی روایت شده اجتماعی آن خوراکی ست که بیننده را طی تماشای مستند تغذیه می‌کند. هیات داوران این اثر خوش ساخت را اینگونه توصیف نمودند: «فیلمی با تصویری متقاعدکننده و گیرا از تئاتری به نام ازدواج است. پس از دنبال کردن یک زوج در یک سفر احساسی سنگین، ما عمیقاً با آنها ارتباط برقرار می‌کنیم. با صمیمیت کامل هم در جنبه‌های مثبت و هم جنبه‌های منفی طبیعت انسان، فیلم فراتر می‌رود. بافت محلی آن و تبدیل به داستانی جهانی از پویایی روابط می‌شود. ما با دنیایی پر از طنز و سختی روبرو هستیم، اما در درجه اول با افرادی که کلیشه‌ها را می‌شکنند و از سازش سرباز می‌زنند.» گفتنی است ۲ مستند دیگر به نمایندگی از ایران در این جشنواره حضور داشتند.

مستند «تلاش می‌کنم فراموش نکنم» ساخته پگاه آهنگرانی، مستند «آب، باد، خاک، نان» ساخته مهدی زماپور کیاسری.

سه پروفیسور فرانسوی درباره مهدی سحابی چه گفتند؟

راه یافتن به اندیشه هنر مند

چهره‌هایی در مجموعه‌هایی چون «دیوارنگارها»، «توت‌ها»، «ماشین‌های پازلی» و «ماشین‌های قراضه» دیده می‌شود. در این چهار مجموعه چهره‌پردازی به صورتی محو، مخدوش و صوری تغییر یافته و خود را می‌نمایاند. چهره‌بودگی بین دو تصویرسازی فیگوراتیو، فیکوراتیو، موبتفی است در عرض آثار که دل‌مشغولی مرکزی و اساسی سحابی را تشکیل می‌دهد. او تأکید کرد: هر یک از این نمودهای چهره‌ها در آثار سحابی خاستگاه فرهنگی و اجتماعی دارد و می‌تواند با تحلیل این چهره‌ها از محوشده‌ها تا مخدوش شده‌ها به اندیشه او راه یافت.

هنری شدگی آثار سحابی

بخش نخست نشست با عنوان «ویژگی معماگونه آثار سلسله‌وار مهدی سحابی - نشانه‌شناسی تأثیر هنر» با سخنرانی پروفیسور «ژک فونتنی»، نشانه‌شناس، استاد تمام بازنشسته دانشگاه «لیموژ فرانسه» آغاز شد. «ژک فونتنی» گفت: از نقطه نظر نشانه‌شناسی، هنر یکی از آثار تولید معنات: احساس و هیجانات هنری و ادراک آن واقعاتی زیبایی‌شناختی، احساسی و شناختی است که در تمام آثار هنری وجود دارند. این تأثیر و تولید معنا در آثار هنری نتیجه روندی است که اگر بازسازی‌اش کنیم، نام آن را می‌توان «هنری شدگی» نامید. برای این منظور می‌بایست از ایزه (اثر) گذر کرده تا به بیان روند هنری‌شدگی برسیم. یک اثر نقاشی منحصر و محدود به تصاویر نیست؛ بلکه یک ایزه ی نشانه شناختی متشکل از ابعاد گوناگون و چند لایه است: (روند، حامل، ماده، انرژی، و هر آنچه که وجه وجودی اثر را در بطن فرهنگ و اجتماع می‌سندج). او افزود: آنچه که گفتیم دقیقاً در مورد آثار مهدی سحابی صدق می‌کند. یک اثر مهدی سحابی همواره یک سری (اثر سلسله وار) است، یعنی همان شیوه‌ای که او یک اثر هنری را خلق می‌کند. در این راستا ما سه خصوصیت مجموعه نقاشی‌های او را مشاهده می‌کنیم:

ایمان‌های نقاشی

فیگوراتیو

در بخش پایانی این نشست پروفیسور «ایوان دارو هریس»، نشانه‌شناس، روان کاو و استاد تمام بازنشسته دانشگاه «لیموژ» درباره «خارج از گونه بودن»، مفهوم سازنده عنصری ثابت در خوانش اثر نقاشی - تحلیل مجموعه «ماشین‌های قراضه» مهدی سحابی سخنرانی کرد. «ایوان دارو هریس» گفت: در یک نقاشی یافتن زوایای دید خارج از گونه بودن (این که اثر به هیچ ژانری تعلق ندارد)، روش‌های ترکیب‌بندی آن بر اساس بازتابی روابط نشانه‌شناختی از نظر روش‌شناسی، می‌تواند بر پایه معیارهای کاملاً صوری، مبتنی بر استخراج روابط در بطن متن و ریخت‌شناسی آن باشد و نه لزوماً مفهومی. در واقع مفاهیم صوری می‌توانند حامل معنا گردند و با تفسیر معناساز شوند و بدین ترتیب اطمینان بدهند که تفسیر عمدتاً و به طور ساده ساخت ذهنی و سوبژکتیو مشاهده‌گر اثر هنری نیست. او افزود: مجموعه «ماشین‌های قراضه» مهدی سحابی بدون آن که از نظر گونه‌شناسی، فیگوراتیو محسوب شوند، در عین حال به مکتب نقاشی انتزاعی نیز تعلق کامل ندارند. این مجموعه شامل برخی ایمان‌های نقاشی فیگوراتیو است که می‌توانیم به عنوان قسمت‌های مختلف وسیله نقلیه‌ای همانند اتومبیل تشخیص دهیم. او خاطر نشان کرد: بنابراین در خوانش این مجموعه، با توجه به این که به هیچ ژانری تعلق ندارد، مفهوم «خارج از گونه بودن» دیدن یک چیز دیگر را هم برای منتقد فراهم می‌کند و آن این است که با نشان دادن پیکربندی غیرمحمول مکانی، که مرکز معنای وابسته به متن است و چشم در لحظه و فوراً آن را تشخیص می‌دهد، پیش از آنکه حامل معنای تفسیر گونه گردد.

نمایشگاه مروری بر آثار مهدی سحابی با کیوریتوری مژده طباطبایی، به همت گالری مژده با همکاری بنیاد مهدی سحابی و موزه هنرهای معاصر تهران برگزار شده است. در این نمایشگاه ۱۲۶ اثر از مهدی سحابی بر دیوارهای سه گالری موزه هنرهای معاصر تهران نشسته و بخش ادبی در رمب ورودی به مخاطبان خوش آمد می‌گوید. دو کتاب مروری بر آثار مهدی سحابی شامل ۳۱۰ اثر و تکاپوی واژه، مجموعه مقالات درباره نگاه تصویری و ادبی مهدی سحابی هم زمان با این نمایشگاه منتشر شده است. این نمایشگاه تا ۲۸ آذرماه پذیرای هنردوستان است.

چهره در آثار سحابی

در بخش دوم پروفیسور «ژنی برتران»، نشانه‌شناس، استاد تمام بازنشسته دانشگاه «پاریس ۸» با عنوان «چهره و چهره‌بودگی - استعاره‌های مداوم نزد مهدی سحابی» سخنرانی کرد. «ژنی برتران» گفت: چهره همه جا در آثار سحابی از گستره‌ای بسیار برخوردار است. گاهی به صورت مستقیم و از روبرو دیده می‌شود، اینگونه چهره را در مجموعه‌هایی چون «چهره‌نگاری‌ها»، «بخانمشی‌ها»، «فیگورها» و «عکاسی مستند» می‌بینیم. گاهی نیز چهره در آثار وی غیرمستقیم و از جهاتی به غیر از روبرو نشان داده می‌شود، چنین

هما خاکپاش به سینما می‌آید

خوشبختانه من در دوران کرونا در چند تله فیلم و یک فیلم سینمایی به ایفای نقش پرداختم اما به طور کلی سینما کاملاً راکد بود، همین باعث شد تا بازیگران روزگار بسیار سختی را از لحاظ روحی و مادی پشت سر بگذارند. به گزارش میزان، وی درباره فعالیت در دوران کرونا به عنوان یک بازیگر اضافه کرد: طبیعتاً کرونا کار را بسیار سخت کرده است، مخصوصاً برای ما بازیگران که جلوی دوربین ماسک نمی‌زنیم همه چیز خطرناکتر است، منتها من سعی کردم در کارهای کم ریسک بازی کنم، به عنوان مثال دو تله فیلم بازی کردم که هر کدام در مناطق روستایی و دور بود، مناطقی که خبر چندانی از کرونا در آنها نبود و خوشبختانه من هم بیمار نشدم.

هما خاکپاش بازیگر سینما و تلویزیون بیرامون آخرین فعالیت‌های خود در عرصه بازیگری گفت: به تازگی در یک اثر سینمایی با نام «سوسن خانوم کووید نوزده» حضور پیدا کردم که قرار بود در جشنواره فیلم فجر رونمایی شود اما به دلیل نرسیدن به بخش پس از تولید از حضور در چهلمین دوره از جشنواره باز ماند و به همین دلیل برای اکران نوزوی آماده می‌شود. وی در همین راستا ادامه داد: در فیلم سینمایی «سوسن خانوم کووید نوزده» یکی از نقش‌های اصلی را ایفا می‌کنم، در این فیلم علاوه بر من نسرین مقانلو و لیلا اوتادی نیز حضور دارند که من کاراکتر مادر لیلا اوتادی را بازی می‌کنم. بازیگر سریال «اراشگاه زیبا» وضعیت بازیگری در دوران کرونا را نامید کننده خواند و اضافه کرد:

«مانستر» در «شهرزاد»

نمایش «مانستر» به کارگردانی کورش شاهونه و تهیه کنندگی سجاد افشاریان از ۱۴ آذر در تئاتر شهرزاد روی صحنه می‌رود. این نمایش تحسین شده از نگاه منتقدان و مخاطبان در ۹۸ به دلیل تطبیلی‌های عمومی شرایط کرونا در نامه به اجراش پایان داد و حالا با توجه به بهبود وضعیت عمومی و اکتسابیون گسترده از ۱۴ آذرماه ۱۴۰۰ بار دیگر در پردیس تئاتر شهرزاد اجرا می‌شود. ابراهیم نائیج، علی حسین زاده، علیرضا کریمی و ریحانه رضی در این نمایش ایفای نقش می‌کنند. به گزارش صبا، «مانستر» بر پایه پژوهشی بیرامون بیماری اسکیزوفرنی براساس طرحی از کوروش شاهونه توسط حمیدرضا اسدزاده و کورش شاهونه نوشته شده است.

جایزه برای تصویرگران ایرانی

آفتاب یزد: محمدحسین ماتک و مجید ذاکری جایزه پنجاهویکمین دوره قلم طلایی بلگراد را از آن خود کردند و آثار شش تصویرگر کتاب‌های کانون پرورش فکری به کاتالوگ شانزدهمین دوسالانه بین‌المللی تصویرگری بلگراد راه یافت. جایزه بزرگ قلم طلایی این دوره به «تیکولیا رادولویچ» از کشور صربستان اختصاص یافت و محمدحسین ماتک تصویرگر کتاب «دوست بهتره یا کلوچه؟» از تولیدات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و مجید ذاکری هر دو از ایران و «جوژف پولکا» از کشور اسلواکی، سه برنده جایزه پنجاهویکمین دوره «قلم طلایی» بلگراد شدند. همچنین سه تصویرگر دیگر صربستانی جایزه پلاک این مسابقه را از آن خود کردند.

اکران «گره سیاه» به تعویق افتاد

در حالی که قرار بود فیلم «گره سیاه» به تهیه کنندگی بهرام رادان از روز گذشته دهم آذر ماه اکران شود، فروش بلیت این فیلم در سایت‌های بلیت فروشی انجام نشد. پیگیری‌ها حاکی از این است که از سوی وزارت ارشاد خواسته شده تا فیلم دوباره دیده شود و احتمالاً این ماجرا به حاشیه‌های فیلم‌سازی پروانه‌نمایش و اظهارات نایب‌رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس که یکی از اعضای شورای پروانه‌نمایش نیز هست، بی‌ارتباط نباشد. همچنین شایکه سه شنبه بهرام رادان در مراسمی که به بهانه اکران این فیلم ترتیب داده بود از شروع نشدن اکران این فیلم از روز دهم آذرماه خبر داد. اما روابط عمومی سازمان سینمایی به نقل از مدیر کل دفتر نظارت بر عرضه و نمایش فیلم نوشت: تعویق در اکران فیلم‌ها به دلیل تصمیم شورای صنفی نمایش است و هیچ فیلمی توقیف نشده است. محمدرضا

مجید مجیدی در ترکیه

مجید مجیدی کارگردان سینمای ایران به عنوان مهمان ویژه در «جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه دوستی هلال احمر» ترکیه حضور خواهد یافت. مجیدی در چارچوب این جشنواره در برنامه‌ای تحت عنوان «کلاس استادی» که در چهارم دسامبر برابر با ۱۳ آذرماه در سالن سینمای «طلس ۱۹۴۸» استانبول برگزار می‌شود، با دوستداران سینما گرد هم خواهد آمد. در این راستا فیلم‌های «چچه‌های آسمان» و «چچه‌های خوشبخت» به کارگردانی مجیدی ساعت ۱۹:۳۰

جدول شماره ۶۱۷۵

A 15x15 crossword puzzle grid with numbers 1-15 on the left and top edges.

عمودی

- ۱- سود حرام - نخ‌بافتنی - بیخیلی و تنگ چشمی
۲- پیوند - بازیگر خاتم سربال هیولای ۳۰ - کشاورزی - نیم تنه - آب به انگلیسی
۴- پیشگو، کاهن - پسوند - نشستن - ماه سرد
۵- هالوژن نمک طعام - عدد نه انگلیسی - صد و یازده - ارزش
۶- کوه اروپا - نوعی چاپ - نفرین
۷- بی‌آن فطیر است - دریا - وسیله‌ای به شکل هفت تیر که با آن به چیزهای دیگر بادی پاشند
۸- نام سابق کاشمر - کاهگل بام
۹ - از شاعران نو پرداز معاصر - علامت بیماری - وسیله رفت و روبرو
۱۰- امر آوردن - صفت خداوند - سوره
۷۸ قرآن مجید
۱۱- نویسنده مکزیکی سنگ آفتاب - پادشاهی از خوارزمشاهیان - نبی و پیامبر - حرف اضافه
۱۲- خون - اسب کوتاه - ثلث
۱۳- ضد باطل - در نتیجه تجربه یا آزمایش به دست آمده
۱۴- کنایه یا متقلب و حقه باز - دستکاری روی عکس
۱۵- نمای ساختمان - پوشیده جنگ

پاسخ جدول شماره ۶۱۷۴

A 15x15 crossword puzzle grid with numbers 1-15 on the left and top edges, containing the answers to the previous puzzle.